Het leven is een examen – 2

Als het om het christelijke gaat is dit dus het eerste: het leven is een examen. Het hele idee dat anderen er baat bij hebben is geklets. En dan komt het volgende, en hier bewijst zich het consequente van het christelijke: het oordeel, een oordeel voor ons allemaal, voor ieder afzonderlijk.

Maar ook dit kan weer gedoceerd worden. En als een docent mijn gedachten kon stelen, dan zou hij daar goede sier mee kunnen maken. Dat weet ik maar al te goed, en ik begrijp dat ook dit mede hoort bij de scherpte van het examen. Want ik ben helemaal niet van plan uit te gaan bazuinen dat een toekomstig geslacht het beter zal doen, ook al weet ik wel dat er in de toekomst mensen zullen komen die anders over mij zullen oordelen dan mijn tijdgenoten. Ik ontken alleen maar dat die mensen daardoor beter zouden zijn. Nee, als ik in staat was om mijn invloed uit te strekken tot in het nageslacht, dan zou ik die aanwenden om dat leugenachtige doceren te dwarsbomen, dat ook van mij wil leven. Maar daar is niets aan te doen; zou er wel iets aan te doen zijn, dan zou het examen van het leven daarmee toch een verandering ondergaan. Nee, er is niets aan te doen. In je eigen tijd zullen de afgunst en de middelmaat – dat weerzinwekkende ongedierte – je opeten, en na je dood zullen de docenten zichzelf net zo weerzinwekkend met jou in leven houden.

Er zijn misschien wel velen geweest die er tot vertwijfelens toe over hebben nagedacht of ze het voor elkaar zouden kunnen krijgen om het ongedierte onder hun tijdgenoten te verjagen. Maar dat is niet te doen, als je niet zelf de waarheid uit het oog verliest en zelf tot het ongedierte wil gaan behoren. Onder die velen hebben de meesten, zoals ik al zei, zich getroost met de gedachte dat de toekomende tijd beter zal zijn. En maar zelden is iemand op de gedachte gekomen of hij niet een of andere maatregel zou kunnen treffen om de docenten van de volgende generatie te grazen te nemen: dat is echter niet te doen.

Daarom blijft er maar één ding over: zorg ervoor dat jij je examen haalt – en dan komt daarna het oordeel, zowel voor degene die de waarheid heeft liefgehad als voor de docenten, dat weerzinwekkende ongedierte wat huichelachtig leeft van het lijden van iemand die gestorven is.

Huichelachtig? Ja, daarom ook zegt Christus, dat het hier om dezelfde schuld gaat: of je nu de profeten doodslaat – of dat de volgende generatie hun grafsteden bouwt en zegt: als wij in die tijd van deze profeet geleefd hadden, dan zou het zo niet gegaan zijn.

Het is menselijk om, wanneer je van een bepaalde generatie te lijden hebt in zeker opzicht te verlangen naar een volgende generatie, die jou recht zal laten wedervaren. Toch is het een vorm van bekrompenheid en kortzichtigheid om niet te kunnen zien dat de volgende generatie – van docenten – net zo weerzinwekkend is als de dierlijke tijdgenoten.

Nee, nee, laat al het andere maar rusten, denk niet aan de mishandeling door je tijdgenoten, en ook niet aan het weerzinwekkende van de docenten, nee, zorg ervoor dat jij je examen haalt. Dat te behalen, dat is eeuwig gezien oneindig beslissend. Misschien treft het zo dat een enkeling in de volgende generatie door jouw leven bezield wordt om ook het examen van zijn leven te willen halen, misschien ook niet. Het zal hem net zo vergaan als jou – dat examen kan niet en zal ook niet veranderen. Het zou kunnen gebeuren dat het hem toch ook vaak zal opmonteren als hij aan jou denkt, zoals ook jij dat ervaren hebt bij de nagedachtenis van bepaalde overledenen. (*Pap*. X 5 A 18, twee)